

מודל מצליח לשילוב ילדים אוטיסטים בחברת בני גילם פותח באוני' בר - אילן

תוכנית פורצת דרך וחדשנית שנוצרה בפקולטה לחינוך באוני' בר אילן, מציעה מודל התערבות ייחודי לילדים על הספקטרום האוטיסטי בגילי הגן שמשפיע על חייהם ועתידם. הצוותים בשטח מדווחים כבר עכשיו על התקדמות משמעותית ביכולות החברתיות של ילדים המשתתפים בתוכנית, על הרחבת מעגל החברים שלהם ועל אינטגרציה יעילה יותר בגנים המשלבים

רויטל ונונו | mako | פורסם 03/05/23 11:26

צילום: shutterstock

המעבדה לחקר והתערבות באוטיזם בפקולטה לחינוך באוני' בר - אילן בהובלתה של פרופ' נירית באומינגר-צביאלי חוקרת את תחום אינטראקציית עמיתים (Peer Relations), בקרב בעלי אוטיזם למעלה משני עשורים.

"מה שמאפיין ילדים על הספקטרום האוטיסטי הוא האתגר באינטראקציה חברתית עם בני גילם", אומרת פרופ' באומינגר-צביאלי, ראש המעבדה לחקר והתערבות באוטיזם באוניברסיטת בר-אילן. "ילד על הספקטרום האוטיסטי יכול לשחק ליד ילד אחר, כשכל אחד מהם בונה מגדל קוביות לבדו ובתפיסה של הילד האוטיסט זו תהיה פעילות חברתית למרות שאין ביניהם אינטראקציה, מלבד דמיון בפעילות וקרבה פיזית.

"אותם ילדים מתקשים להבין מצבים חברתיים והתנהגויות חברתיות וזקוקים לעידוד, תיווך ולמידה. תוכנית PPSI, ראשי תיבות של Preschool peer social intervention, מיועדת לילדים בגיל הרך ומסייעת להם להבין כיצד ליצור אינטראקציה עם בני גילם בצורה מיטבית, איך להצטרף לפעילות חברתית ומה המשמעות של חברות ושיתוף פעולה".

השפעה מכרעת על אופני ההתערבות בגיל הרך בקרב אוטיסטים

תוכנית ההתערבות פותחה במעבדתה של פרופ' באומינגר צביאלי יחד עם חוקרות השותפות לפיתוח התוכנית: דר' אופירה רג'ואו בו שלמה. דר' שגית הושמנד. ודר' דגנית

תוצאות המחקר שבוצע על התוכנית ופורסם בכתב העת הנחשב *journal of autism and developmental disorders*, הראו התקדמות מובהקת בתפקודם של הילדים בתחומי הליבה של אינטראקציית עמיתים בכל שלוש קבוצות ההתערבות – שיח, משחק ואינטראקציה- בהשוואה לקבוצת הביקורת. בעקבות כך, המודל הייחודי עורר עניין רב בעולם ואף ראה אור לאחרונה בספר בהוצאת ספרינגר.

"מדובר בתוכנית שנעשתה בשטח ולא במעבדה סגורה", מסבירה פרופ' באומינגר-צביאלי. "ביצענו מחקר במשך 5 שנים והגענו ל-24 גנים שונים. היו לנו 4 קבוצות - כל קבוצה קיבלה את אחד מהפרוטוקולים וקבוצה נוספת הייתה קבוצת הביקורת שלא התערבות בנושא של אינטראקציה חברתית.

"ראינו שלתוכנית הייתה השפעה מכרעת על אופני ההתערבות בגיל הרך ועל מניעה אפשרית של קשיים בהסתגלות חברתית ומצוקה רגשית בקרב ילדים על הספקטרום האוטיסטי. אופי תוכנית ההתערבות הוא נעים ומהנה עבור הילדים, מה שעודד אותם להשתתף בפעילות. כשהעברנו שאלונים לגננות הן דיווחו על התקדמות של הילדים בשיח ובמשחק גם במסגרת הכללית של הגן, מעבר לזמני פעילות התוכנית.

"מדובר במודל ייחודי בישראל ובעולם. יש הרבה תוכניות התערבות לקידום אינטראקציה בקרב ילדים על הספקטרום האוטיסטי שעובדות דרך המבוגר. ייחודה של תוכנית PPSI הוא שהיא מתקיימת ברובה בין קבוצת הילדים כשאיש הצוות הוא זה שיוצר את התמריץ והעידוד".

שיח, משחק ואינטראקציה

תוכנית PPSI כוללת כאמור שלושה פרוטוקולים של התערבות - שיח, משחק ואינטראקציה. פרוטוקול השיח מאפשר לילד להתנסות בשיחה חברתית מהנה ומותאמת לסיטואציה תוך כדי פעילויות יומיומיות וחוייטיות בגן כמו משחק, ארוחות ופעילות יצירה.

פרוטוקול המשחק מתמקד בקידום היכולות של הילדים להיות במעורבות חברתית באמצעות משחקי דמיון כמו משפחה וגיבורי-על, ומשחקי חברה כמו תופסת ומחבואים.

פרוטוקול האינטראקציה מכון להקניית מיומנויות שיאפשרו לילדים להבין ולהתנהג באופן המתאים לסיטואציה החברתית. לדוגמה, יזימה והיענות לאחר, מתן עזרה, עידוד, פרגון, ופתרון בעיות במצבי קונפליקט.

לפתח את היכולות החברתיות של בעלי אוטיזם כבר בגיל הרך

"התוכנית נותנת מענה למיומנויות בסיס מאוד חשובות", אומרת פרופ' באומינגר-צביאלי. "יכולת חברתית היא משהו שצריך להתמחות בו. אנחנו עובדים עם משרד החינוך ועמותות מומחים ועד היום הכשרנו כ-200 אנשי מקצוע. אנחנו מרכיבים פאזל של יכולות חברתיות לילדים כמו להבין כללים של משחק, פרספקטיבה של אחר, איך לפתוח בשיחה, להקשיב, להצטרף למשחק, לזהות רגשות, וכן מה זה לוותר ומה זה להתפשר".

מודל ההתערבות מופעל כיום בגני תקשורת רבים ברחבי הארץ והשפה המקצועית של התוכנית מוטמעת בחיי היומיום בגן. הצוותים בשטח מדווחים כבר עכשיו על התקדמות משמעותית ביכולות החברתיות של הילדים שמשותפים בתוכנית, על אינטגרציה יעילה יותר בגנים המשלבים ועל הרחבת מעגל החברים של אותם ילדים. לפי הצפי, התוכנית תקדם את היכולת של אותם ילדים ליצור קשרים חברתיים גם בעתיד ולהיות חלק מהחברה.

"כרגע, אנחנו משקיעים את עיקר המרץ בהכשרת אנשי צוות נוספים ובהפצת הידע בתוך המסגרות. מעבר לכך, סטודנטים לתואר שני באוטיזם באוני' בר - אילן בפקולטה לחינוך מלווים את ההפעלה של התכנית במסגרת הפרקטיקום שלהם. בהמשך, אנחנו מתכננים ליצור תוכנית הכשרה בינלאומית לאנשי מקצוע.

"חשוב לזכור שהקושי של ילדים עם אוטיזם באינטראקציה חברתית מוביל לחווית בידוד. אותו קושי מזהה לפעמים בטעות כחוסר עניין אך הרצון לאינטראקציה קיים. חשוב להתערב מוקדם ככל הניתן ולהתחיל לפתח את היכולות החברתיות שלהם כבר בגיל הרך".

חדשות

ביטחוני	כלכלה	מדע וסביבה
פוליטי	ספורט	צרכנות
פלילי	תרבות	נדל"ן
פנים	בריאות	תחזית מזג האוויר
בעולם	דיגיטל	אלימות נגד נשים
חינוך	אחד ביום	תאונות דרכים בישראל
פרשנות	TIP12	

תוכניות חדשות 12

סדר עולמי	מהדורה ראשונה
תוכנית היסכון	חדשות סוף השבוע
שש עם	שלוש
אולפן שישי	שישי בחמש
פגוש את העיתונות	
המהדורה המרכזית	
חמש עם רפי רשף	

הגדרות

תנאי שימוש	אודות
מדיניות פרטיות	פרסמו אצלנו
צור קשר	הסדרי נגישות
המייל האדום	

